



Gitaarspelen

voor
dummies[®]

4e editie

Mark Phillips
Jon Chappell



BBNC
uitgevers

Amersfoort, 2016

Inhoud

INLEIDING	1
DEEL 1: AAN DE SLAG MET JE GITAAR	7
HOOFDSTUK 1: De onderdelen van een gitaar en hoe je er muziek mee maakt	9
De anatomie van een gitaar	10
Hoe gitaren werken	13
Snaren gaan hun gang	14
Twee handen gebruiken	14
Noten op de hals: fretten en halve tonen	15
Hoe akoestische en elektrische gitaren geluid maken ..	15
HOOFDSTUK 2: Stemmen van je gitaar	17
Rekenen op je snaren en fretten	17
Je gitaar met zichzelf stemmen met de vijfdefretmethode ..	18
Je gitaar stemmen met een externe bron	21
De beurt aan de piano	21
Je gitaar stemmen met een stemfluit	22
Je tanden in de stemvork zetten	23
Het elektronische stemapparaat ervaren	23
De audiotracks gebruiken	24
HOOFDSTUK 3: Je gitaar vasthouden en gitaarnotatie lezen	27
Houding en plaatsing handen	28
Zittend spelen	28
Staannd spelen	29
De linkerhand in positie brengen	30
De positie van de rechterhand	33
Gitaarnotatie begrijpen	34
Akkoorddiagrammen begrijpen	35
Een blik werpen op de tablatuur	36
Ritmenotatie lezen	37
Ontdek hoe je akkoorden speelt	38
DEEL 2: KLAAR VOOR JE EERSTE NOTEN	41
HOOFDSTUK 4: Fijne akkoorden om mee te beginnen	43
Akkoorden in A spelen	44
De vingerzetting van akkoorden in A	44
Akkoorden in A aanslaan	46
Akkoorden in D spelen	47
De vingerzetting van akkoorden in D	48

	Slagspelen in D	49
	Akkoorden in G spelen	50
	De vingerzetting van akkoorden in G	50
	Slagspelen in G	51
	Akkoorden in C spelen	52
	De vingerzetting van akkoorden in C	52
	Slagspelen in C	53
	Nummers spelen met majeur- en mineurakkoorden	54
	Lol met majeur- en mineurakkoorden: nummers uit die goeie ouwe tijd	60
HOOFDSTUK 5:	Melodieën spelen zonder noten lezen!	63
	Tablatuur lezen	64
	Bovenaan beginnen	64
	Van links naar rechts	65
	De vingerzetting voor de linkerhand	66
	Afwisselend aanslaan	67
	Nummers met eenvoudige melodieën spelen	69
HOOFDSTUK 6:	Meer pit toevoegen met septiem- akkoorden	75
	Dominant-septiemakkoorden	76
	D7, G7 en C7	76
	E7 (tweevingerversie) en A7	77
	E7 (viervingerversie) en B7	78
	Mineur-septiemakkoorden: Dm7, Em7 en Am7	79
	Majeur-septiemakkoorden: Cmaj7, Fmaj7, Amaj7 en Dmaj7	80
	Nummers met septiemakkoorden spelen	82
	Plezier met septiemakkoorden: de twaalfmatenblues	88
	De twaalfmatenblues spelen	89
	Je eigen bluessong schrijven	89
DEEL 3:	JE ONTWIKKELEN EN COOL KLINKEN	91
HOOFDSTUK 7:	Soepel in positie spelen	93
	Toonladders en oefeningen in positie spelen	93
	In positie of met open snaren?	94
	Oefeningen in positie spelen	94
	Van positie veranderen	97
	Kracht en uithoudingsvermogen opbouwen	98
	Nummers in positie spelen	99
HOOFDSTUK 8:	Dubbel plezier met tweeklanken	103
	Tweeklanken	103
	Wat zijn tweeklanken?	104
	Oefeningen met tweeklanken	104
	Nummers met tweeklanken spelen	106

HOOFDSTUK 9:	Vingeroefeningen voor gevorderden: barréakkoorden	111
	Majeur-barréakkoorden met E-greep.....	112
	Begin met een open E-akkoord.....	112
	De juiste fret vinden.....	114
	Akkoordenreeksen spelen van barréakkoorden met E-greep.....	114
	Mineur-, dominant-septiem- en mineur-septiem- barréakkoorden met E-greep.....	116
	Mineur-barréakkoorden met E-greep	116
	Meer mogelijkheden met dominant- septiemakkoorden.....	118
	Mineur-septiemakkoorden uitproberen	119
	Barréakkoorden met E-greep combineren	120
	Majeur-barréakkoorden met A-greep.....	121
	De vingerzetting voor majeure-barréakkoorden met A-greep.....	121
	De juiste fret vinden voor majeure-barréakkoorden met A-greep	122
	Akkoordenreeksen van majeure-barréakkoorden met A-greep.....	122
	Mineur-, dominant-septiem-, mineur-septiem- en majeur-septiem-barréakkoorden met A-greep.....	124
	Mineur-barréakkoorden	124
	Dominant-septiem-barréakkoorden.....	125
	Mineur-septiem-barréakkoorden	126
	Majeur-septiem-barréakkoorden	126
	Leef je uit met powerakkoorden	128
	Vingerzetting van powerakkoorden	128
	Hoe gebruik je powerakkoorden?.....	130
	Nummers spelen met barré- en powerakkoorden	132
HOOFDSTUK 10:	Expressietechnieken: je gitaar laten spreken	137
	Hamerende hammer-ons.....	138
	Hammer-ons spelen	138
	Kenmerkende loopjes met hammer-ons.....	141
	Meeslepende pull-offs.....	142
	Pull-offs spelen	143
	Kenmerkende loopjes met pull-offs	145
	Soepele slides.....	146
	Slides spelen	146
	Kenmerkende loopjes met slides	149
	Verbogen bends.....	150
	Bends spelen	151
	Kenmerkende loopjes met bends.....	153

	Virtuoze vibrato	156
	Vibrato op een gitaar	157
	Oefenen met vibrato	157
	Ritmische dempingen	159
	Spelen met een stevige, vette sound	159
	Ongewenste snaren stilhouden	160
	Kenmerkende loopjes met demping	160
	Een nummer met diverse expressietechnieken spelen	162
DEEL 4:	EEN WERELD AAN STIJLEN	165
HOOFDSTUK 11:	In vuur en vlam met rock	167
	Klassieke rock spelen	168
	Slaggitaar	168
	Leadgitaar	171
	Moderne rock onder de knie krijgen	181
	Sus- en add-akkoorden	181
	Slash-akkoorden	182
	Alternatieve stemmingen	184
	Solo's voor countryrock en southernrock	186
	De pentatonische majeuretoonladder	187
	Loopjes gebaseerd op de pentatonische majeuretoonladder	188
	Rocknummers spelen	189
HOOFDSTUK 12:	Lief en leed delen met blues	195
	Inpluggen in elektrische blues	196
	Bluesslaggitaar	196
	Bluesleadgitaar	201
	De basis van akoestische blues	210
	Algemene concepten	210
	Specifieke technieken	213
	Turn-arounds	216
	Bluesnummers spelen	218
HOOFDSTUK 13:	Samen rond het kampvuur met folk	221
	Fingerpicking	222
	Fingerpickingtechniek	222
	Positie van de rechterhand	223
	Een capo gebruiken	224
	Arpeggio spelen	226
	Arpeggio	227
	'Wiegeliedpatroon'	228
	De thumb-brush	229
	Carterstijl	230
	Travispicking	231
	Het basispatroon	231
	Begeleidingsstijl	234

	Solostijl	234
	Open stemming	236
	Folksongs spelen	237
HOOFDSTUK 14:	Stijlvol en harmonieus met klassiek	247
	In de startblokken voor klassiek gitaar	248
	Zithouding	248
	Ontdek wat je met je rechterhand doet.	250
	De juiste positie van de linkerhand.	252
	Tirando en apoyando aanslaan	253
	Tirando aanslaan	253
	Apoyando aanslaan	255
	Arpeggio en contrapunt	256
	In arpeggio's tirando en apoyando combineren.	257
	Een oefening met contrapunt	258
	Klassieke stukken spelen	259
HOOFDSTUK 15:	Met zonnebril op de nacht in met jazz	265
	Kennismaken met een compleet nieuwe klank	266
	Uitgebreide akkoorden	266
	Gealtereerde akkoorden.	267
	Begeleiding van de melodie: comping	268
	Akkoorden met ligging op de binnenste snaren.	268
	Akkoorden met ligging op de buitenste snaren	269
	Volledige liggingen	271
	Solospelen: akkoorden en melodie combineren	272
	Akkoorden vervangen	272
	Smokkelen met drie akkoorden.	273
	De leiding nemen: jazzmelodie	274
	Maak kennis met gealtereerde noten	274
	Doelnoten benaderen.	275
	Melodieën opbouwen uit arpeggio gespeelde akkoorden	276
	Jazznummers spelen	277
DEEL 5: JE EIGEN GITAAR		281
HOOFDSTUK 16:	De winkel induiken voor je gitaar	283
	Begin bij het begin: een plan voor de aanschaf	284
	Waar een gitaar zijn prijs vandaan haalt	285
	Bedenk dit voordat je je eerste gitaar aanschaft	286
	Kies een model bij je stijl.	287
	Je tweede gitaar (en de derde...)	289
	De constructie.	291
	Materiaal: hout, onderdelen en ander leuk spul	292
	Vakmanschap	294
	Versieringen (uiterlijkheden)	295

De grote dag: het aankoopproces	295
Kiezen tussen online en bakstenen	296
Vraag advies van een expert	296
De verkoper	297
Betaal niet te veel	298
HOOFDSTUK 17: Versterkers, effecten, koffers en accessoires	301
Versterken met versterkers	301
Beginnen met een oefenversterker	302
Overstappen naar een podiumversterker	304
Effectpedalen en andere apparatuur	306
Investeren in effecten	307
Voordelen van multi-effectapparaten	308
Koffers voor alle omstandigheden	309
Gitaarkoffers	309
Koffers van geperst karton	309
Gitaarhoezen	310
Wat verder nog nodig is voor de perfecte uitrusting	310
Snaren	310
Plectrums	311
Kabels	311
Elektronische stemapparatuur	312
Draagbanden	313
Capo's	313
Andere handige hebbedingetjes	314
HOOFDSTUK 18: Snaren vervangen	319
Snaren vervangen met beleid	320
Oude snaren verwijderen	320
Snaren van een akoestische gitaar	321
Snaren stap voor stap vervangen	321
Op spanning brengen	325
Nylon snaren van een akoestische gitaar vervangen	326
Snaren stap voor stap vervangen	326
Op spanning brengen	328
Snaren van een elektrische gitaar vervangen	329
Snaren vervangen stap voor stap	329
Op spanning brengen	330
Een zwevende kam	331
HOOFDSTUK 19: Je gitaar verzorgen en onderhouden	333
Je gitaar schoonmaken	334
Vuil en viezigheid verwijderen	334
De buitenkant verzorgen	336
Je gitaar beschermen	337
Onderweg	337
Thuis	338

De juiste omgeving.	338
Temperatuur.	338
Vochtigheid	339
Zelf reparaties uitvoeren.	339
Losse onderdelen vastzetten.	340
De hals en kam bijstellen	340
Oude en versleten onderdelen vervangen	343
Het juiste gereedschap	346
Tien dingen die je zelf niet kunt doen.	347
DEEL 6: HET DEEL VAN DE TIENTALLEN	349
HOOFDSTUK 20: Ruim tien gitaristen die je moet kennen	351
Andrés Segovia (1893-1987)	351
Django Reinhardt (1910-1953)	352
Charlie Christian (1916-1942)	352
Eddy Christiani (1918-)	352
Wes Montgomery (1923-1968)	353
Chet Atkins (1924-2001)	353
B.B. King (1925-2015)	353
Chuck Berry (1926-)	353
Jimi Hendrix (1942-1970)	354
Jimmy Page (1944-)	354
Eric Clapton (1945-)	354
Jan Akkerman (1946-)	355
Harry Sacksioni (1950-)	355
Stevie Ray Vaughan (1954-1990)	355
Eddie Van Halen (1955-)	356
HOOFDSTUK 21: Tien geweldige nummers voor beginnende gitaristen	357
Blowin' in the wind	358
Brown eyed girl.	358
Hang on sloopy.	358
House of the rising sun	359
I saw her standing there	359
I'm a believer	359
Leaving on a jet plane	359
My girl	360
Stand by me	360
Twist and shout.	360
DEEL 7: BIJLAGEN	361
BIJLAGE A: Muziek lezen	363
De elementen van het notenschrift	364
Noten lezen.	364
Duur en ritme	367

	Expressie, articulatie en andere termen en symbolen	368
	Noten op de gitaar vinden	369
BIJLAGE B:	96 veelgebruikte akkoorden	371
BIJLAGE C:	Hoe gebruik je de website?	375
	De tekst met audio en video verbinden	376
	Systeemeisen	377
	Wat je op de website vindt	377
	Audiotracks	377
	Videoclips	384
	Problemen oplossen	386
INDEX	389

Inleiding

Dus jij wilt gitaarspelen? En waarom ook eigenlijk niet? Wees eerlijk: in de muziekwereld is de gitaar nou eenmaal synoniem voor cool (en dan zijn we nog niet eens zo bevooroordeeld). De gitaar is al sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw het favoriete werktuig van alle grote sterren in de rock-'n-roll, blues of country. Denk aan Chuck Berry, die 'Johnny B. Goode' hinkend op één been (zijn beroemde 'duck walk') op het podium zette. Of aan Jimi Hendrix, die de mooiste noten uit zijn omgekeerde rechtshandige (en soms brandende) gitaar wist te halen, aan Bonnie Raitts slidegitaar, aan Garth Brooks met zijn akoestische gitaar en houthakkershemden, aan B.B. King, die het laatste beetje vibrato uit zijn 'Lucille' weet te persen, of aan Jim Halls zoete jazztonen. Zelfs Elvis Presley, die misschien net vijf akkoorden op zijn gitaar kon vinden, wist van zijn gitaar nog een belangrijk decorstuk te maken.

Met een elektrische gitaar heb je alle vrijheid om voor je band te staan, te zingen en je aanbiddende fans diep in de ogen te kijken. Speel je akoestisch gitaar, dan ben je de held van elk kampvuur. En wat voor gitaar je ook speelt, met deze waardevolle hobby breng je de muziek in jezelf naar boven.

Over dit boek

Deze vierde editie van *Gitaarspelen voor Dummies* bevat alles wat je als beginnende tot lichtgevorderde gitarist nodig hebt. Van het kopen en stemmen van een gitaar tot het beschermen en onderhouden van je gitaar – in dit boek vind je het allemaal!

Geloof het of niet, veel gitaristen in de dop komen nooit echt aan gitaarspelen toe, gewoon omdat ze de verkeerde gitaar hebben. Of misschien zijn de snaren alleen met veel moeite en pijn in te drukken. In tegenstelling tot sommige andere gitaarboeken, nemen we in *Gitaarspelen voor Dummies* niet aan dat je al de perfecte gitaar hebt. Misschien heb je zelfs nog helemaal geen gitaar. Daarom vind je in dit boek veel informatie over het kopen van de juiste gitaar (en de bijbehorende benodigdheden) voor jouw behoeften en budget.

De meeste gitaarboeken willen dat je gitaar leert spelen zoals je piano leert spelen. Allereerst vertellen ze je waar je alle noten op de notenbalk kunt vinden, vervolgens leer je hoe lang je elke noot moet spelen en ten slotte mag je je uitleven op het studeren van toonladders. En dat alles wordt dan aan de hand van volledig onbekende nummers geïllustreerd, die je helemaal nooit had willen leren. Is dit wat je zoekt in een gitaarboek, dan zit je bij ons helemaal verkeerd. Er zijn al genoeg van dit soort boeken.

De waarheid is dat veel goede gitaristen helemaal geen noten kunnen lezen en de gitaristen die wel noten kunnen lezen, hebben dit vaak pas geleerd nadat ze gitaar hebben leren spelen. Zeg ons na: je hoeft geen noten te kunnen lezen om gitaar te kunnen spelen. Herhaal deze zin op elk moment van de dag, net zolang tot je ons gelooft. Dit is namelijk het centrale principe van *Gitaarspelen voor Dummies*.

Ook al kun je je hele leven bezig zijn met het perfectioneren van je speeltuur, een van de coolste dingen van een gitaar is dat je al heel snel net kunt doen alsof je perfect speelt. We nemen aan dat je in plaats van je te concentreren op de diepere betekenis van de 3/4-maataanduiding, muziek wilt maken – echte, en als het even kan ook herkenbare muziek. Ook wij willen dat je muziek maakt, want dat is precies dat wat je gemotiveerd en enthousiast houdt.

‘En hoe leert *Gitaarspelen voor Dummies* mij dan muziek maken?’ Fijn dat je het vraagt. Dit boek helpt je op onder meer de volgende manieren bij het leren gitaarspelen:

- » **Kijk naar de foto's.** De foto's in dit boek verduidelijken vingerzettingen. Zet je vingers neer zoals op de foto. Eenvoudiger kan het niet.
- » **Bestudeer de gitaartablatur.** Gitaartablatur is een speciaal voor gitaar ontwikkelde muzieknotatie die je precies vertelt welke snaren je moet aanslaan en achter welke fretten je de snaren moet indrukken, zodat de klanken ontstaan die op dat moment nodig zijn. Tablatur maakt het mogelijk om muziek te spelen zonder muziek te lezen. Probeer dit niet op een piano uit!
- » **Bekijk de videoclips en luister naar de audiotracks.** Meer dan tachtig korte videoclips demonstreren belangrijke technieken en verduidelijken de tekst. Je kunt bovendien alle oefeningen en nummers in dit boek beluisteren op de bijna honderd audiotracks. Zo hoor je het ritme van de nummers en krijg je een beter gevoel voor de noten en de duur van de noten. We kunnen je van alles over deze audiotracks vertellen. Zo hebben we de hoofdgitarrist telkens op het ene kanaal gezet en de begeleiding op het andere kanaal. Met behulp van de balansknop op je

versterker kun je tussen de twee kanalen wisselen. Maar laten we niet te veel opscheppen over ons geweldige werk.

» **Probeer het notenschrift te volgen.** Tegen iedereen die beweert dat *Gitaarspelen voor Dummies* je geen waar voor je geld geeft als het om het lezen van muziek gaat, kunnen we alleen maar zeggen: 'Mooi niet, vriend Fret!' Bij alle oefeningen en nummers hebben we de gewone notenbalk met het notenschrift toegevoegd, zodat je al snel de verschillende noten met de klanken van je gitaar leert associëren. Best wel slim, toch?

Een serieuze gitaar is een serieuze investering en net als met al die andere serieuze investeringen moet je een gitaar onderhouden. In dit boek lees je alles wat je moet weten over het bewaren en onderhouden van je gitaar, van het verwisselen van snaren tot de kleine handigheidjes die je in je gitaarkoffer bij de hand moet houden.

Wat we aannemen

Eigenlijk willen we zo min mogelijk over je aannemen. We nemen in elk geval niet aan dat je al een gitaar bezit. Bovendien nemen we ook niet aan dat je een voorkeur voor een soort gitaar of een bepaalde muziekstijl hebt. Je ziet het: bij ons krijgt iedereen een gelijke kans.

Oké, om eerlijk te zijn nemen we wel een paar dingen aan. Zo nemen we aan dat je gitaar wilt leren spelen, en niet banjo, dobro of mandoline, en we concentreren ons op zessnarige gitaren. We nemen ook aan dat je snel gitaar wilt leren spelen, zonder eindeloos met muzieknoden, sleutels en maataanduidingen te hoeven stoeien. Al dat muziekleesspul kun je in dit boek vinden, maar het is niet ons belangrijkste aandachtspunt. Waar het ons om gaat, is jou te helpen bij het maken van coole, fraaie muziek op je gitaar.

Pictogrammen in dit boek

In de marge vind je telkens verschillende handige pictogrammen die jouw reis door dit boek iets makkelijker maken.



Advies van experts waarmee de reis naar gitaarperfectie wat korter wordt.

TIP



SPEEL AF

Luister naar of speel een echt nummer voor een flinke portie directe gitaarvoldoening. Ga naar www.dummies.nl/downloads voor de video-clips en audiotracks.



BELANGRIJK

Iets om op een bierviltje te schrijven en in je gitaarkoffer te bewaren.



PAS OP

Opletten, of je zou je gitaar of iemands oren kunnen beschadigen.



TECHNISCHE
INFO

Het hoe, waarvoor en waarom van de muziek die je speelt. Deze gedetailleerde uitleg van theoretische en soms duistere zaken mag je eventueel overslaan en bewaren voor een later moment.

Maar wacht, er is nog meer

Dit boek zit boordevol tekst, foto's en illustraties om alles uit je gitaar te halen. Maar dat is niet alles. Als lid van de *Gitaarspelen voor Dummies*-club krijg je niet alleen dit prachtige boek, maar ook toegang tot een aantal waardevolle hulpmiddelen.

Allereerst is er de superhandige spiekbrief waarmee je op handzaam formaat de belangrijkste zaken altijd bij de hand hebt. De spiekbrief behandelt zaken als notatie, gangbare akkoorden en de werking van een akkoorddiagram. Je vindt de spiekbrief voor in dit boek.

Bovendien vind je op www.dummies.nl/downloads een schat aan video-clips en audiotracks die oefeningen verduidelijken en je laten horen hoe nummers zouden moeten klinken. Bijlage C bevat een gedetailleerd overzicht van de online bestanden.

En hoe nu verder?

Gitaarspelen voor Dummies is een zorgvuldig opgezet boek, waarin je alles vindt wat je nodig hebt om gitaar te spelen, zonder lastiggevallen te worden met bijzaken. Aangezien elk hoofdstuk zo veel mogelijk als één geheel opgezet is, is het geen probleem als je bepaalde onderwerpen wilt overslaan. Natuurlijk is het ook geen probleem om dit boek van voor naar ach-

ter in volgorde door te nemen, zodat je je gitaarvaardigheden stap voor stap opbouwt.

Zoek je bepaalde informatie, zoek dan gewoon in de inhoudsopgave naar de onderwerpen die je interesseren. Ook de index achter in dit boek kan je helpen bij het zoeken en vinden van onderwerpen.

Ben je een beginner en ben je er klaar voor om direct met spelen te beginnen, sla hoofdstuk 1 dan over en begin met hoofdstuk 2, waar je direct je gitaar kunt stemmen. Blader vervolgens door de basistechnieken van hoofdstuk 3 en duik in hoofdstuk 4. Hoewel je hier en daar wat in de speelhoofdstukken kunt overslaan, raden we je sterk aan deze hoofdstukken een voor een in volgorde door te nemen. Herhaal hoofdstuk 4 net zo lang tot je voldoende eelt op je vingers hebt gekweekt, zodat je weet hoe je die snaren zonder rare bijgeluiden moet indrukken.

Heb je nog geen gitaar, begin dan in deel 5, onze koopgids voor een nieuwe gitaar. Kijk waaraan je eerste oefengitaar moet voldoen. Houd het grote geld voor een dure gitaar nog even achter de hand, totdat je zeker weet dat dit echt het instrument voor jou is. Heb je de snaren eenmaal onder je vingers, dan kan het echte spelen beginnen. En daar gaat het uiteindelijk toch om, nietwaar?

Bedenk dat een belangrijk kenmerk van elk *Voor Dummies*-boek is dat je het niet van kaft tot kaft hoeft door te lezen. Je kunt in elk hoofdstuk beginnen zonder dat je het risico loopt dat je niet meer weet waar het over gaat. Kies uit de inleidende hoofdstukken, de hoofdstukken met instructies, de stijlhoofdstukken en de hoofdstukken met technische achtergrond en onderhoud. En dan als toetje wat lekkers uit het deel van de tientallen. Op deze manier verzamel je genoeg kennis om zelfs de meest doorgewinterde gitaaropschepper stil te krijgen. Maar natuurlijk mag je ook gewoon bij het begin beginnen en de hoofdstukken stuk voor stuk doorlezen. Elke pagina is de moeite waard.